

II. stretnutie Počúvať

1. zamyslenie

1 Kor 12, 11 - 27

Ale toto všetko pôsobí jeden a ten istý Duch, ktorý rozdeľuje každému, ako chce. Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci ich je mnoho, tak aj Kristus. Veď my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. Telo nie je jeden úd, ale mnoho údov. A keby noba povedala: "Nie som ruka, nepatrím k telu," tým ešte neprestáva patriť k telu. A keby povedalo ucho: "Nie som oko, nepatrím k telu," tým ešte neprestáva patriť k telu. Keby bolo celé telo okom, kde by bol sluch? A keby bolo celé sluchom, kde by bol čuch? Ale Boh rozložil údy, každý jeden z nich, v tele, ako chcel. Keby boli všetky jedným údom, kde by bolo telo? No takto je mnoho údov, ale iba jedno telo. A oko nemôže povedať ruke: "Nepotrebujem ťa!" ani hlava nobám: "Nepotrebujem vás!" Ba čo viac, údy tela, ktoré sa zďajú slabšie, sú nevyhnutne potrebné. A údy tela ktoré pokladáme za menej ušľachtilé, zaodievame s väčšou úctou a naše nečestné údy majú tým väčšiu česť, kým naše čestné nič také nepotrebujú. Boh telo vyvážil tak, že slabšiemu údu dal väčšiu česť; aby nebola v tele roztržka, ale aby sa údy rovnako starali jeden o druhý. Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvalujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.

Rozličnosť v jednote a jednota v rozličnosti nie je iba slovná hra. Je to bytostné vyjadrenie spoločenstva veriacich. Jedno bez druhého nemôže byť. Lebo:

- nesúrodá koexistencia rozličností bez jednoty vedie k chaosu.
- a prílišný dôraz na jednotu bez rešpektovania rozličností vedie k uniformite.

Rozličnosti musia byť integrované v mozgnej jednote, aby tá vytvárala „katholikos“. Jednota rozličností sa dá dosiahnuť cez vzájomné počúvanie. Žiadna z rozličností nesmie podľahnúť pokušeniu, že je všetkým. Každá rozličnosť je iba časťou veľkého obrazu jednoty.

Žiadny úd Kristovho Tela nie je celým Kristovým Telom. Ale každý úd poukazuje na jeho jednotu a celistvosť.

Rovnako žiadny malý kameň mozaiky nie je celou mozaikou. Ale ani mozaika nie je celistvá bez ktorejkoľvek jej časti. Preto je jednota závislá od rozličností a rozličnosti od jednoty. Každá malá časť mozaiky poukazuje na krásu celého obrazu (nie na seba), ale i krása obrazu je závislá od každej malej časti. Potrebujú sa navzájom. Každý malý kameň mozaiky má vlastnú farbu i odtieň. Tak ako každý veriaci v cirkvi má vlastný životný príbeh, svoje zakúsené i prežité. Každý človek je schopný Boha, je hľadačom Boha i vlastného presahu. Každý človek je legitímnym bytím, rovnako dotknutý Stvoriteľom, rovnako pozvaný k životu. Každý ľudský príbeh, viac či menej vydarený, dotvára obraz človečenstva. Každú snahu človeka o „svoje byť“ je potrebné nechať vysloviť a počúvať.

Cirkev nie je ani demokraciou, ani totalitou: Boží ľud nemôže konať bez biskupa, ale ani biskup bez Božieho ľudu. Obraz cirkvi musia vytvárať spolu. Biskup je autoritou vo viere. Boží ľud je autoritou autentického a možného života tejto viery.

Vzájomné počúvanie je prvým krokom k vytváraniu jednoty našich rozličností, no vyžaduje si otvorenú myseľ a srdce bez predsudkov.

2. zamyslenie

Mt 13, 13 - 17

Im hovorím v podobenstvách, lebo hľadajú, a nevidia, počúvajú, a nepočujú, ani nechápu. Tak sa na nich splní Izaiášovo proroctvo: "Budete počúvať; a nepochopíte, budete hľadiť; a nevidíte. Lebo otupelo srdce tohoto ľudu: ušami ťažko počujú a oči si zavreli, aby očami nevideli a ušami nepočuli, aby srdcom nechápali a neobrátili sa - aby som ich nemohol uzdraviť." Ale blagoslažené sú vaše oči, že vidia, aj vaše uši, že počujú. Veru, hovorím vám: Mnohí proroci a spravodliví túžili vidieť, čo vidíte vy, ale nevideli, a počuť, čo vy počúvate, ale nepočuli.

Aj vám niekedy napadlo, že sa príliš veľa káže? A to nielen v kostoloch, ale aj na verejnosti, v médiách, v školách, v politike, na úradoch. Napriek tomu, že sa dnes toľko rozpráva a že je toho toľko, čo treba počúvať, každý sa uzatvára do seba. Sme pohltení a ponorení do slov, ktoré dennodenne počúvame, ale aj rozprávame iným. No napriek tomu často vidíme, že si ľudia prestávajú rozumieť. Je to aj tým, že sme zavalení povinnosťami a nemáme čas jeden na druhého. Potrebujeme toho toľko urobiť, že nemáme čas vypočuť si toho druhého. Sme zahľadení do seba a nepočujeme Boží hlas. Kladieme na druhých bremená rôznych povinností, ktoré človeka nútia stále sa za niečím naháňať. A potom sa ľudia nepočúvajú a nerozumejú si.

„Lebo otupelo srdce tohoto ľudu: ušami ťažko počujú a oči si zavreli, aby očami nevideli a ušami nepočuli, aby srdcom nechápali a neobrátili sa - aby som ich nemohol uzdraviť.“

Tento úryvok z Matúšovho evanjelia je súčasťou podobenstva o rozsieváčovi. Je to podobenstvo o tom ako počúvame Božie slovo a ako ho uskutočňujeme v svojom živote. No žiaľ, nie raz sa aj na nás naplňajú slová proroka Izaiáša, ktoré cituje aj evanjelista Matúš: „Budete počúvať; a nepochopíte, budete hľadiť; a nevidíte.“

Žijeme v neľahkej dobe poznačenej pandémie koronavírusu, kedy sa ľudia ešte viac uzatvárajú do seba. Počúvame z každej strany rôzne názory. Šíria sa takzvané hoaxy a my niekedy nevieme komu a čomu máme veriť. Do tejto situácie prichádza Ježiš, ktorý nám tak ako hluchonemému hovorí „*Effeta*“ - „Otvor sa“. Ježiš sa nás chce dotknúť a uzdraviť nás. V tomto príbehu Ježiš berie hluchonemého nabok od davu. Aj my sa musíme na chvíľu zastaviť, vzdialiť sa od toho, čo nás rozptyľuje, pozdvihnúť oči k nebu tak ako Pán Ježiš, aby sa naše uši a jazyk otvorili. Až potom budeme schopní počúvať ľudí okolo nás a budeme schopní dotknúť sa ich srdc.

Tak ako v príbehu o jednom mladíkovi, ktorý sa chcel pozrieť do širšieho sveta. Začal sa učiť reč, ktorou hovorili ľudia v krajine, do ktorej chcel ísť. A jedného dňa tam naozaj bol. Počul, čo si ľudia rozprávajú. Mnohým slovám nerozumel, ale aj tak sa mu

podarilo občas niečo rozlúštiť. Podarilo sa mu dokonca neskôr aj pochopiť, čo mu domorodci chceli povedať. Začal nielen pozornejšie počúvať, ale začal si aj lepšie všimnúť svoje okolie. Videl ako sa ľudia správajú a jednajú, čo robia, čo ich trápi, čo prežívajú. Zrazu nielen niečo počul a videl, ale aj pochopil, čo mu predtým unikalo. Pomaly začal rozumieť, čo je pod povrchom, čo ľudia potrebujú. Naučil sa ich mať rád. Tento príbeh nám má pomôcť otvoriť naše srdcia, aby sme sa mohli dotknúť srdca iných. Na to je však potrebné počúvať nielen ušami, ale aj očami a srdcom.

Pane Ježišu, dotkni sa našich uší, nauč nás počúvať ľudí, najprv počúvať, viac počúvať. Nauč nás rozprávať sa s ľuďmi po ľudsky, po kresťansky. Naše slovo nech nie je kameňom, nech nie je zraňujúcim mečom, nech nie je súdnym výrokom. Nauč nás rovnováhe medzi počúvaním a rozprávaním, medzi vysielaním a prijímaním. Skôr ako sa dotknem nejakých uší a jazyka, nech podvihnem moje oči a srdce k tebe. Daj, aby som svojim dotykom nezraňoval, ale uzdravoval. Aby som otváral a nie zatváral.

3. zamyslenie

Lk 1, 46 - 55

Mária hovorila: „Velebí moja duša Pána a môj duch jasá v Bohu, mojom Spasiteľovi, lebo vzhliadol na poníženosť svojej služobnice. Hľa, od tejto chvíle blahoslaviť ma budú všetky pokolenia, lebo veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný, a sväté je jeho meno a jeho milosrdenstvo z pokolenia na pokolenie s tými, čo sa ho boja. Ukázal silu svojho ramena, rozptýlil tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú. Mocnárav zosadil z trónov a povýšil ponížených. Hladných nakrmil dobrotami a bohatých prepustil naprázdno. Ujal sa Izraela, svojho služobníka, lebo pamätá na svoje milosrdenstvo, ako sľúbil našim otcom, Abrahámovi a jeho potomstvu naveky.“

Úvahu o počúvaní začíname slovami Márie. Prečo? Uvedomujeme si, že jej chválospev vytryskol z uvažovania nad Tajomstvom vtelenia, ktoré jej sprostredkoval anjel. Hneď po tom ako sa dozvedela, že bude Božou matkou, sa vybrala k svojej príbuznej Alžbete. Cesta trvala niekoľko dní, počas ktorých určite premýšľala nad svojím - „Áno“ - Bohu. Vedomie, že sa stane matkou Božieho syna, jej dodávalo istotu v jej ženskosti. Hodnota jej osobnosti bola v očiach Boha obrovská.

Pre mňa počúvať znamená vypočuť si a premýšľať. Nerozprávať veľa, ale múdro. Počúvanie ma privádza k premýšľaniu a to ma vedie k pochopeniu. Vzt'ah k Bohu a mne samej je formovaný tým, že počúvam, uvažujem a konám. Snažím sa prežiť v hĺbke Božie slovo. Keď uvažujem nad Máriou a jej slovami v evanjeliách, uvedomujem si, že ich tam veľa nenájdeme. Najviac slov povedala v Magnifikáte, oslavujúc Boha. Pár slov povedala pri stretnutí s anjelom, ktorý jej zvestoval, že bude Božou matkou. Počujeme ju vyjadriť strach, keď nájde 12-ročného Ježiša v chráme. A nakoniec počujeme slová na svadbe v Káne, kde môžeme vidieť jej empatiu a jemnosť. Zabudla som na niečo? Nepočujeme ju šomrať pri ceste do Betlehema, nehnevá sa pri ceste do Egypta, nie je mrzutá v živote v Nazarete. Nenadáva a nepreklína, keď stojí pod krížom. Počúva v tichosti prorocké slová Simeona. Láskyplne prijíma Ježišove slová na kríži, keď ju odovzdáva Jánovi za matku. Pozná kým je. Vníma svoju hodnotu a tým plní svoje poslanie. Žije život, ktorý je

plný Boha. Slovom Magnifikátu vykresľuje Boží plán, ktorý ju samotnú presahuje a zároveň dotvára zmysel jej existencie.

Poznať svoju hodnotu. Hodnota ženy dnešnej doby je diametrálne odlišná od predstáv staroveku, stredoveku a aj novoveku. Dnes chcú byť ženy počuté, vážené, milované.... Čo im môže ponúknuť cirkev? Pravú hodnotu. Hodnotu ženy, ktorá je silná. Žena, ktorá plní Božiu vôľu. Počúva Boží hlas v sebe a koná. Je čínorodá v rôznych oblastiach života. Jej čínorodosť je vnímaná ako Boží dar pre tento svet. Každá matka je súčasťou Božieho plánu a každá žena je povolaná žiť Božiu vôľu, ak počúva a rozumie svojmu poslaniu ženy...

Keby som nebola praktizujúca kresťanka, bola by som feministka. Feministiky sú pre mňa ženy, ktoré vedia, čo chcú. No napriek tomu ich častokrát počut' hovoriť o zraneniach, ktoré sa im dostali a ich rany nemal kto ošetriť a zahojiť. Zranili ich tí, ktorí neboli schopní vidieť ich skutočnú hodnotu. Keď uvažujem nad tým, prečo ženy pozdvihli svoj hlas, prečo sa černosi v Amerike postavili proti nezmyselným pravidlám, prečo sa iné menšiny postavili proti útlaku väčšín, dospievam k poznaniu, že každý kto bol znevažovaný, koho dôstojnosť bola dehonosťovaná, ten sa vzoprel útlaku. To je to, čo môže dnes ponúknuť cirkev tým, ktorí sú znevažovaní, ponížovaní, zneuct'ovaní. Cirkev môže posilniť ich hodnotu. Vidieť seba v plnosti krásy, ktorú má každé bytie. Pozdvihnúť ich ľudskú hodnotu. Vnímať, že každý je darom od Boha. Dať priestor iným. Naučiť sa počúvať. Počúvanie by nás malo priviesť k oslave Boha. Načúvať blížnemu, prijať ho v jeho jedinečnosti, ukázať mu jeho výnimočnosť. To je to, čo dnes potrebujeme urobiť. Pozdvihnúť tých, čo padli. Ponúknuť im priestor na objavovanie svojej vnútornej krásy a tak ich privádzať bližšie k Bohu. Pomôžme blízkyim počut' Boží hlas v sebe. Pomôžme im precítiť Božie volanie a pomôžme im žiť život presiaknutý Božou prítomnosťou, ktorá povedie k oslave Boha.

Spoločne sa modlime s Máriou: „Velebí moja duša Pána...“ Mária poznala svoju hodnotu. Slúžila z úprimného srdca Bohu... Objavme v sebe svoju originalitu, vážme si ju a kráčajme spoločne s Bohom.

4. Pomocné otázky

Počúvať - počúvanie, vypočutie je prvý krok, ale vyžaduje otvorenú myseľ a otvorené srdce, bez predsudkov.

- Môže k nám Boh prehovoriť i skrze druhých ľudí, alebo konkrétnejšie takých, ktorých hlasy ignorujeme?
- Aká je váha slova každého človeka (mladý človek, žena, muž, laik, zasvätené osoby, kňaz) v našom miestnom spoločenstve?
- Existujú medzi nami predsudky ohľadom toho, kto „má právo hovoriť“ alebo „koho treba počúvať“?
- Čo komplikuje naše počúvanie druhých v našom miestnom spoločenstve?

- Zaujímate sa o názory tých, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom ocitli na „periférii“ nášho záujmu?
- K čomu nás môže pohnúť obraz Ježiša v evanjeliách, obzvlášť tam, kde sa On stáva blízkym a pozorným voči všetkým „vylúčeným“?
- Počúvame aj kritické názory o Cirkvi od ľudí, ktorí nie sú kresťania alebo z akéhokoľvek dôvodu sa od Cirkvi dištancovali?
- Aký priestor je poskytnutý v našej miestnej Cirkvi minoritám, zvlášť ľuďom zažívajúcim chudobu, sociálne vylúčenie?
- Viem druhého počúvať, vypočuť bez predsudkov a bez pripravovania si vlastných obranných stratégií / odpovedí?
- Som otvorený pre iný názor a skúsenosť a som ochotný rozšíriť svoj pohľad na vec?